

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Kaasrahanud
Euroopa Liit

Raadamisest ja metsade degradeerumisest vabade kaupade määrus (EL) 2023/1115*

muudetud 19.12.2025 määrusega 2025/2650

Kai-Liis Nõlvak

Regionaal- ja põllumajandusministeerium

22.01.2026

Määruse eesmärgid

Määruse eesmärgiks on vähendada ja hoida ära metsade hävitamist maailmas. Selleks **keelustatakse raadamise ja metsade degradeerumise tulemusel valmistatud toodete turustamine ELi turul ja nende eksport.**

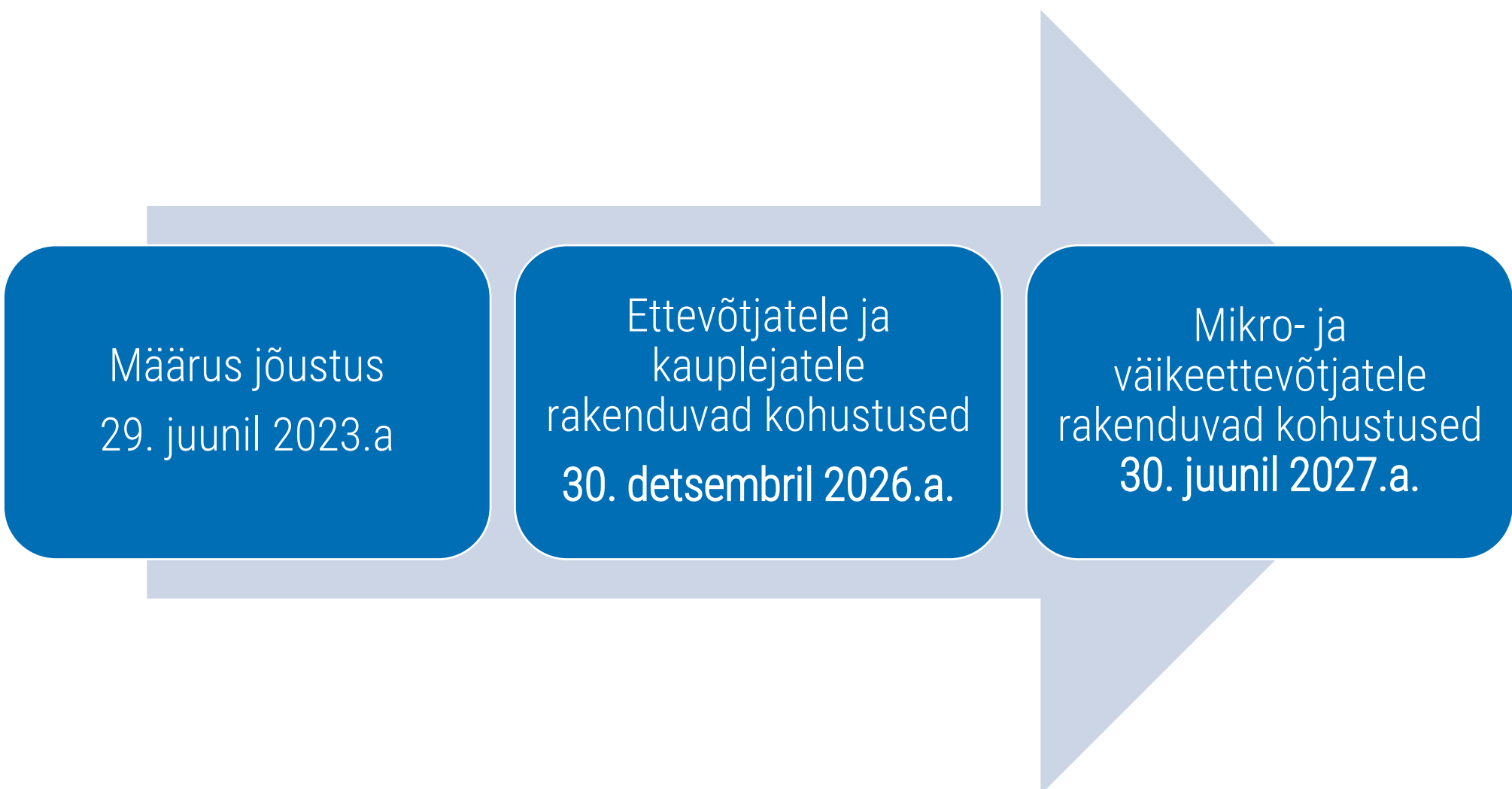
Raadamine – metsa muutmine põllumajanduslikult kasutatavaks

Degraddeerumine – põlismetsa muutmine istutatud või muuks metsaks

Samad nõuded imporditud ja ELis toodetud kaupadele.

Mõjuhinna kohaselt suurimad mõjutajad 6 saadust: **veised, kakao, kohv, õlipalm, soja, puit**. Hõlmatud tooted määruse Lisas (v.a trükitooted).

Võtmekuupäevad

Määrus jõustus
29. juunil 2023.a

Ettevõtjatele ja
kauplejatele
rakenduvad kohustused
30. detsembril 2026.a.

Mikro- ja
väikeettevõtjatele
rakenduvad kohustused
30. juunil 2027.a.

Keda puudutab

- Määrus seab kohustused ettevõtjatele, kes käitlevad määruse lisas 1 toodud tooteid ja saadusi
- Ettevõtja – isik, kes laseb tooted turule või ekspordib neid (esmane EL turul kättesaadavaks tegemine), **v.a tarneahela hilisema etapi ettevõtja**
- Kaupleja – isik, **v.a ettevõtja või tarneahela hilisema etapi ettevõtja**, kes teeb tooted turul kättesaadavaks
- Uued mõisted:
- ✓ **Tarneahela hilisema etapi ettevõtja** – füüsiline või juriidiline isik, kes laseb äritegevuse käigus turule või ekspordib asjaomaseid tooteid, mis on hõlmatud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooniga või lihtsustatud deklaratsiooniga;
- ✓ **Esmatootjast mikro- ja väikeettevõtja** – ettevõtja, kes on füüsiline või direktiivi 2013/34 art 3 lg 1 ja 2 tähenduses mikro- ja väikeettevõtja, kes asub väikese riskiga riigis ning laseb turule tooteid, mis on tema enda poolt kasvatatud kõnesolevas riigis

Mikroettevõtte on ettevõtte, kes oma bilansipäeval ei ületa kolme järgmise kriteeriumi seast vähemalt kahte piirmäära: a) bilansimaht: 450 000 eurot; b) netokäive: 900 000 eurot; c) keskmine töötajate arv aruandeaasta jooksul: 10

Väike e/v: a) 7 500 000 eurot; b) 15 000 000 eurot; c) 50

Keskmine e/v a) 25 000 000 eurot; b) 50 000 000 eurot; c) 250

Kaupade turule lubamise tingimused

Ettevõtjad peavad enne toodete turustamist või eksportimist täitma hoolsuskohustust tagamaks, et:

- Tooted on raadamisvabad;
- Tootmisel on järgitud tootjariigi asjakohaseid õigusakte;
- Tooted on hõlmatud hoolsuskohustuse täitmise deklaratsiooniga (HTD).

Ilma neid tingimusi täitmata pole lubatud viia asjaomaseid tooteid turule või neid kättesaadavaks teha.

Hoolsuskohustuse nõue

- Hoolsuskohustus (art 8) – enne asjaomaste toodete turule laskmist tuleb täita hoolsuskohustust, et tõendada, et tooted on raadamisvabad. Selleks tuleb:
- Koguda teavet toodete kohta (art 9) – toote kirjeldus, kogus, tootjariigi tunnus, maatükkide asukohatuvastus, kus asjaomased saadused on toodetud, tarnijate info, tõendav teave, et tooted on raadamisvabad ja kooskõlas tootjariigi asjakohaste õigusaktidega
- Riskihindamine (art 10)
- Riskide vähendamine (art 11)

Riskihindamine ja riskivähendamine ettevõtja poolt

- Kogutud teabe analüüsimine - kas on oht, et toode ei vasta eeskirjadele, tootjariigi riskitase, metsade olemasolu tootjariigis, põlisrahvaste olemasolu tootjariigis, tarnijatega konsulteerimine, tarneahela keerukus ja pikkus jne.
- riski vähendamiseks (v.a kui on vähene risk või see puudub) võetud asjakohased ja proportsionaalsed riskivähendamismeetmed, kui on oht, et toode ei vasta eeskirjadele (art 11) – nt täiendava teabe küsimine, sõltumatud uuringud, sertifikaadid jmt.
- Riskide vähendamiseks luuakse tegevuspõhimõtted, kontrollimeetmed ja toimingud – riskijuhtimismudelid, aruandlus..
- Suurettevõtjatel kohustus luua vastavuskontrolli spetsialisti ametikoht, lisaks sõltumatu auditeerimiskohustus
- Meetmed vaadatakse läbi kord aastas
- Väheste riskiga riikidest pärinevate toodete osas ei tule art 10 ja 11 kohustusi täita

Riikide riskid

Komisjoni 23. mai 2025 rakendusmääruse (EL) 2025/1093

- Madala riskiga riigid: kokku üle saja riigi, sh kõik EL riigid
- Kõrge riskiga riigid: Valgevene, Korea Rahvademokraatlik Vabariik, Myanmar, Venemaa Föderatsioon.
- Kõik ülejäänud, keda ei ole lisas nimetatud, on keskmise riskiga riigid, näiteks Brasiilia, Indoneesia, Argentiina ...

Hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioon – HTD

- HTD – määruse Lisa II, esitatakse TRACES süsteemis
- Kajastatakse toote liik, harmoniseeritud süsteemi (HS) kood, toote kirjeldus ja kogus; saab märkida täpse päritolu, joonistades kaardile alad või esitades koordinaadid. On olemas võimalused asukohateade üleslaadimiseks, kopeerimiseks ja taaskasutamiseks.
- Võimalik esitada mistahes kogust, määrusest ei tulene selget piirangut, millise perioodi kohta peab esitama. Ühel deklaratsioonil saab olla palju erinevaid tooteid, aga iga toote kohta tuleb eraldi anda päritolu.
- Deklaratsiooni on võimalik muuta 72 h jooksul
- HTD esitamisega kinnitab ettevõtja, et ta on täitnud hoolsuskohustuse
- Info ja teabe edastamine tarneahelas allapoole, sh HTD viitenumber
- **Lihtsustatud HTD – määruse Lisa III**, madala riskiga riikide esmatootjast mikro- ja väiketootjatele, 1 kordne. Saab tunnuskoodi.

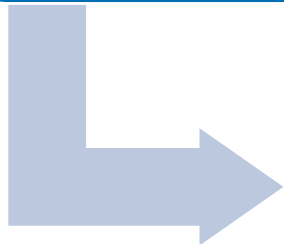
Tarneahela hilisema etapi ettevõtja ja kaupleja kohustused

- Ettevõtjad ja kauplajad, kes ei ole väikeettevõtjad ja –kauplajad registreerivad ennast infosüsteemis
- Koguvad ja säilitavad teavet nende ettevõtjate ja kauplajate kohta, kellelt nad tarnisid ja kellele nad tarnisid. Kui neile tarnija on ettevõtja, kes laseb tooted esmakordselt turule siis nad säilitavad HTD viitenumbrid või tunnuskoovid
- Info säilitamise aeg 5 aastat alates toote turule laskmisest, turul kättesaadavaks tegemisest või eksportimise kuupäevast
- Kui ilmneb kahtlus või uus teave, et tooted ei vasta määruse nõuetele, tuleb sellest teavitada pädevat asutust

Ettevõtete kohustuste näide ühe tarneahela raames

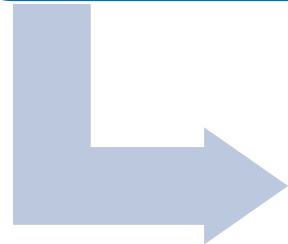
Tootja/ettevõtja, kes
laseb tooted turule
ELis

- Kogub andmeid
- Teeb riskihindamise, vajadusel rakendab meetmeid riskide vähendamiseks
- Esitab HTD-i ja edastab selle numbri järgmisele lülile tarneahelas

Töötleva/tarneahela
hilisema etapi
ettevõtja ELis

- Kogub talle tarnija ja temalt allapoole ostja infot
- säilitab HTD numbri

Jaemüüja/tarneahela
hilisema etapi
ettevõtja ELis

- Kogub tarnija andmeid

Kohaldamisala veiste näitel (määruse I lisa)

Asjaomane saadus	Asjaomased tooted
Veised	0102 21, 0102 29 Elusveised ex 0201 Värske või jahutatud veiseliha ex 0202 Külmutatud veiseliha ex 0206 10 Värske, jahutatud või külmutatud veise söödav rups ex 0206 22 Külmutatud söödav veise maks ex 0206 29 Külmutatud söödav veise rups (v.a keeled ja maks) ex 1602 50 Muud tooted või konservid veiseliha, veiseliharupsist või veiseverest ex 4101 Veise toornahad, värsked või soolatud, kuivatatud, painitud, pikeldatud või muul viisil konserveeritud, karvaga või karvata, laustatud või laustmata (v.a pargitud, pärgamenditud jm viisil edasi töödeldud) ex 4104 Veiste pargitud või enne kuivatamist järelpargitud, värvitud või rasvatatud nahad, karvata, laustatud või laustmata, kuid edasi töötlemata ex 4107 Veiste pärast parkimist või kuivatamiseelset järelparkimist ja värvimist või rasvatamist muul viisil töödeldud nahad, sh pärgamenditud nahk, karvata, laustatud või laustmata, v.a nahk rubriigist 4114

Kakaopulbri import ja turule laskmine

EL hulgimüüja X impordib kakaopulbrit (HS 1805) kolmanda riigi tootjalt ja müüb edasi EL jaemüüjale Y:

- X (ettevõtjana) peab täitma hoolsuskohustust, tegema infosüsteemis HTD (hoolsuskohustuse täitmise deklaratsioon), lisama impordi deklaratsioonile HTD viitenumbri
- Jaemüüja Y (tarneahela hilisema etapi ettevõtja) müüb edasi – kogub infot hulgimüüja X kohta ja säilitab HTD viitenumbri. Vastutus hoolsuskohustuse täitmise eest lasub hulgimüüjal X

Hetkeseis ja järelevalveasutused

- EE pädev asutus – Keskkonnaamet: vastutab raadamise üldise koordineatsiooni ja seadusloome eest, koordineerib järelevalvet ja suhtlust Komisjoniga,
- Järelevalvet teostavad asutused vastavalt tootegruppidele – Keskkonnaamet (mittetoidugrupp: puit ja puidutooted, kautšuk); Põllumajandus- ja Toiduamet (toidugrupp: veised, kohv, kakao, soja, õlipalm)
- PRIA-l toetav roll, arendab põllumajandusloomade registri IT lahendusi asukohatuvastuse info vahendamiseks, mikro- ja väiketootjate eest lihtsustatud HTD esitamiseks
- Tegeleme õigusloomega: pädevusviited (toiduseadus, söödaseadus, metsaseadus), karistused ja kohtuväline menetlus (karistusseadustik, väärteomenetluse seadustik)
- Tegemisel juhised ja vebinarid

Täiendavat informatsiooni

Kliimaministeerium: <https://kliimaministeerium.ee/elurikkus-keskkonnakaitse/metsandus/el-raadamisvabade-toodete-maarus-eudr>

Üldine Komisjoni raadamise teemaline lehekülg: https://green-forum.ec.europa.eu/nature-and-biodiversity/deforestation-regulation-implementation_en

Komisjoni juhised seisuga aprill 2025 (ka eesti keeles): [Read the EUDR Guidance Document](#)

Komisjoni KKK dokument (ka eesti keeles): https://environment.ec.europa.eu/publications/frequently-asked-questions-deforestation-regulation_en

TRACES info leitav siit (ka eesti keeles): https://green-forum.ec.europa.eu/nature-and-biodiversity/deforestation-regulation-implementation/information-system-deforestation-regulation_en?prefLang=et&etrans=et#the-eudr-information-system

Digilahendusi pakkuvad ettevõtjad

Turul olevad teenusepakkujad, kes aitavad automatiseerida ja lihtsustada suhtlust TRACES süsteemiga ja esitada HTD otseliidestuse (API) vahendusel. nt:

- Brightspark OÜ (Lexi.Market süsteem)
- Solutional OÜ – <https://eudris.com/> - hetkel puidusektorile orienteeritud lahendus, aga valmis kohaldama ka toidutööstustele.
- BM Certification Estonia jne

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Aitäh!

Küsimused ja ettepanekud oodatud: kai-liis.nolvak@agri.ee